

การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย
ยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
Youth Political Awareness Under the Democratic Regime The 2560
Constitution Era in the Northeastern Region

พระณัฐวุฒิ พันทะลี

PhraNatthawut Phanthali

พระครูวินัยธรวุฒิไกร อภิรฤโข

PhrakruwinaidhornWuttikrai Abhirakho

พระเดชา นามวงษา

PhraDecha Namwongsa

พระมหาชัชวาลย์ จารยคุณ

Phramaha Chatchawan Jankhoon

วิญญู เถาถาวงษ์

Winyoo Thaothawong

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

Mahamakut Buddhist University Isan campus

Email: pantalee200134go@gmail.com

Received: 20 January 2025; Revised: 26 February 2025; Accepted: 27 April 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 (2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 และ (3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประชากรกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 400 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ และการพรรณนาวิเคราะห์ ประกอบการอภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า: 1) การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.04$ S.D.=0.38) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ($\bar{x}=3.10$ S.D.=0.36) ด้านศรัทธาในระบบประชาธิปไตย ($\bar{x}=3.07$ S.D.=0.19) และด้านความเคารพสิทธิของตนเองและเคารพสิทธิของผู้อื่น ($\bar{x}=3.02$ S.D.=0.67) ตามลำดับ 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครอง

ระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ด้านกลุ่มเพื่อนและชุมชน (X_2) ด้านสถาบันการศึกษา (X_3) และด้านสถาบันสื่อมวลชน (X_4) ตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวมีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .337 .103. และ .067 ตามลำดับ และ 3) แนวทางการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า (1) การเข้าร่วมรับฟังปราศรัยทางการเมือง (2) การรับฟังข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (3) การสนทนาประเด็นทางการเมือง (4) การร่วมรณรงค์หาเสียง (5) การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และ (6) การเข้าร่วมชุมนุมทางการเมือง

คำสำคัญ: การตื่นตัวทางการเมือง, การปกครองระบอบประชาธิปไตย, รัฐธรรมนูญ 2560

Abstract

This research aims (1) to study the political awareness of youth under the democratic regime under the 2560 constitution, (2) to study the factors affecting the political awareness of youth under the democratic regime under the 2560 constitution, and (3) to study the guidelines for the development of political awareness of youth under the democratic regime under the 2560 constitution in the Northeastern region. It is a quantitative and qualitative research. The sample group includes 400 people aged 18 and over in the Northeastern region and 20 informants. The research instruments include questionnaires and interview forms. The statistics used for data analysis include frequency, percentage, multiple regression analysis, and descriptive analysis to discuss the results.

The research results found that: 1) The political awareness of youth under the democratic regime of the 2017 constitution in the Northeastern region was at a moderate level overall ($\bar{x}=3.04$ S.D.=0.38), ranked from most to least as follows: political participation ($\bar{x}=3.10$ S.D.=0.36), faith in the democratic system ($\bar{x}=3.07$ S.D.=0.19), and respect for one's own rights and respect for the rights of others ($\bar{x}=3.02$ S.D.=0.67), respectively. 2) Factors affecting the political awareness of youth under the democratic regime of the 2017 constitution in the Northeastern region Significantly, including peer group and community (X_2), educational institution (X_3), and media institution (X_4). The three independent variables had coefficients of predictors in raw scores (b) equal to .337, .103, and .067, respectively. 3) Guidelines for developing political awareness of youth under the democratic regime of the 2017 Constitution in the Northeastern region found that (1) participating in listening to political speeches (2) listening to political news via social media (3) discussing political issues (4) participating in campaigns (5) exercising the right to vote and (6) participating in political gatherings.

Keywords: Political Awareness, Democracy, constitution 2560

บทนำ

การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของคนไทยตามมาตรา 72 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่ได้บัญญัติว่า “บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง” และเป็นหน้าที่ที่สำคัญยิ่งในกระบวนการทางการเมือง และการปกครอง โดยการเลือกตั้งเป็นการแสดงออกถึงเจตจำนงของประชาชนในการปกครองประเทศ โดยเจตจำนงดังกล่าว ปรากฏอยู่ในรูปของการการสนับสนุนต่อการตัดสินใจในระบบการเมือง การเลือกตั้งจึงเป็นการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบหนึ่ง เป็นกระบวนการที่ประชาชนเลือกรัฐบาลที่เข้าไปทำหน้าที่บริหารบ้านเมือง และเป็นความชอบธรรมในการใช้อำนาจปกครองของพรรคการเมืองหรือคณะบุคคลเพียงกลุ่มเดียว การปกครองในระบอบประชาธิปไตยในปัจจุบัน จะขาดกระบวนการเลือกตั้งไปไม่ได้ เพราะการเลือกตั้งเป็นการที่ประชาชนได้ใช้สิทธิทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตัวแทนของตนเข้าไปทำงานบริหารประเทศ การจัดการปกครองที่ปราศจากการเลือกตั้ง ถือเป็นการปกครองแบบเผด็จการ ฉะนั้นการเลือกตั้งจึงเป็นขั้นตอนสำคัญและจำเป็นสำหรับระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย (สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, 2566)

การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในแต่ละประเทศสามารถบ่งบอกได้ถึงระบอบประชาธิปไตย จะพัฒนาไปในทิศทางก้าวหน้าหรือย่ำแย่เพียงใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพของประชาชนของแต่ละประเทศที่จะเข้าใจสาระสำคัญและตระหนักถึงคุณค่าของประชาธิปไตย รวมถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เกิดจากจิตสำนึกทางการเมืองและการตื่นตัวทางการเมืองเป็นลำดับแรกก่อน การตื่นตัวทางการเมืองไม่เพียงแต่เป็นวิธีการในการพัฒนาทางการเมืองเท่านั้น แต่เป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาทางการเมืองให้ เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมและสอดคล้องกับประชาธิปไตยสมัยใหม่ ประชาชนนี้เป็นผู้แสดงออกทางการเมืองมากกว่าที่จะเป็นผู้ชมทางการเมือง ดังนั้น การตื่นตัวทางการเมืองต้องมีลักษณะที่ต่อเนื่องและมีความเป็นเหตุเป็นผลอันเกิดจากจิตสำนึกของประชาชนที่เข้าใจสภาพการเมืองอย่างถูกต้องเหมาะสม (Sengphairogh, W., 2012)

การตื่นตัวทางการเมืองที่ผ่านมาพบว่าเกิดจากการปลุกเร้าหรือปลุกระดมให้เกิดการตื่นตัวทางการเมืองเพื่อตอบสนองความต้องการผลประโยชน์ทางการเมืองให้กับกลุ่มการเมืองบางกลุ่มมากกว่าที่จะเกิดจากการสร้างจิตสำนึกของประชาชนให้หันมาตื่นตัวสนใจกับปัญหาบ้านเมืองโดยรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การตื่นตัวในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนั้น ยังมีผลต่อการตัดสินใจในนโยบายรัฐบาล เนื่องจากรัฐบาลได้รู้ถึงความต้องการของประชาชนผ่านข้อเรียกร้องและข้อเสนอที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับความต้องการของประชาชน การตื่นตัวทางการเมืองต้องคำนึงถึงความเหมาะสม คือ ไม่เป็นการตื่นตัวไปตามกระแส มากจนเกินไป จนทำให้กลายเป็นการปลุกระดมทางการเมืองและก่อให้เกิดความวิฤติวุ่นวายทางการเมืองของประเทศชาติ ซึ่งพบเห็นได้ในหลายเหตุการณ์ที่ผ่านมา การตื่นตัวทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้ประชาธิปไตยเกิดความเข้มแข็งได้หากดำเนินการอย่างมีขอบเขตที่เหมาะสมเป็นไปตามกฎกติกาที่ร่วมกัน กำหนดไว้ แต่หากการตื่นตัวทางการเมืองมีสูงจนเกินไป จนไม่อยู่ในกรอบกติกาและรัฐบาลไม่สามารถตอบสนองได้ทั้งหมดอาจจะนำไปสู่ความไร้ระเบียบของระบอบประชาธิปไตยได้ในที่สุด (ThaiPublica, 2014)

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในการเมืองแบบ ประชาธิปไตย กรณีศึกษา: ตำบลธาตุ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น ของ สุทธิ คงคุณ (2564) พบว่า ระดับความคิดเห็น ความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในการเมืองแบบ ประชาธิปไตยในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า อันดับแรกคือ ด้านสถาบันการศึกษา รองลงมาคือด้านความเข้าใจทางการเมือง ด้านสถาบัน สื่อมวลชน ด้านสถาบันครอบครัว และลำดับสุดท้ายคือ ด้านกลุ่มเพื่อนและ

ชุมชนแนวทางการเสริมสร้าง การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในการเมืองแบบประชาธิปไตยด้านสถาบันการศึกษาควรจัดตั้งแหล่ง เรียนรู้เพื่อถ่ายทอดความรู้ให้กับเยาวชน ด้านกลุ่มเพื่อนและชุมชนควรมีการพูดคุยและมีส่วนร่วมแบบวิถี ประชาธิปไตย ด้านสถาบันสื่อมวลชนควรเน้นการประชาสัมพันธ์ให้เข้าถึงกลุ่มเยาวชนหาวิธีการจูงใจใน การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านความเข้าใจทางการเมืองควรจัดให้มีเวทีประชาธิปไตยในการ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองสำหรับเยาวชน และสมปอง รักษาธรรม (2552) ได้กล่าวอีกว่า จากเหตุการณ์ที่ผ่านมาในอดีตจนถึงปัจจุบัน เห็นได้ว่าเยาวชนหันมาตื่นตัวกับการเมืองภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยมากขึ้น เช่น การเข้ามามีส่วนร่วมในเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็นในระดับท้องถิ่น หรือระดับประเทศ ซึ่งถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่เยาวชนพึงมีความกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นทางการเมืองมากขึ้น อาจจะมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน หรือสวนทางกันขึ้นอยู่กับปัจจัยแวดล้อมทางสังคม ประกอบด้วยสถาบันครอบครัว ซึ่งถือเป็นสถาบันแรกที่สามารถหล่อหลอมให้เยาวชนเกิดอุปนิสัยความเชื่อหรือแนวคิดในสิ่งต่าง ๆ ที่สามารถมีผลต่อไปได้ในอนาคต โดยผ่านการอบรมสั่งสอนมาจากพ่อแม่หรือเครือญาติต่อมาเมื่อสมาชิกในสังคมเข้าสู่วัยที่ต้องเข้ารับการศึกษาผ่านสถาบันการศึกษาที่สามารถปลูกฝังความรู้ เปิดโลกทัศน์ในอีกมุมมองหนึ่งให้กับเยาวชน โดยจะเห็นได้ชัดว่าหากเยาวชนที่มีการศึกษาสูงขึ้น การตื่นตัวหรือความตระหนักในด้านใดด้านหนึ่งจะสูงขึ้นตามไปด้วย หรือแม้แต่ในกลุ่มเพื่อนก็ส่งผลต่อความตื่นตัวเช่นเดียวกันหากเรามีการตื่นตัวอยู่เสมอ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการนำไปพัฒนากลยุทธ์สร้างภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 16,935,838 คน (ข้อมูลจาก สำนักงานการเลือกตั้งจังหวัด ณ วันที่ 12 สิงหาคม 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 400 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ โดยใช้สูตรในการคำนวณของ ทาโร ยามาเน (Yamane, 1973)

1.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ผู้นำชุมชน ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 20 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3. ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม

3.1 การสร้างเครื่องมือเชิงปริมาณที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้ (1) ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ หลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นหลักการในการสร้างแบบสอบถาม (2) กำหนดรูปแบบของแบบสอบถามตามแนวคิด ทฤษฎี และโครงสร้างของแบบสอบถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดการวิจัย นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา เพื่อนำมาปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถามให้มีคุณภาพ (3) นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 3 คน เพื่อพิจารณาความถูกต้อง และความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (4) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) จำนวน 30 คน ในจำนวนประชากร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (5) วิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถามเพื่อหาความจำแนกจ่ายข้อ (item discrimination) และความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ของแบบสอบถาม ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้ ได้ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .457-.840 และได้ค่าความเชื่อมั่นโดยรวมเท่ากับ 0.86 โดยใช้วิธีของ Cronbach จากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงสมบูรณ์แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

แบบสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 20 ท่าน แบบมีโครงสร้าง และแบบไม่มีโครงสร้าง เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลของแบบสอบถาม มีขั้นตอนดังนี้

1) ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัย ที่ผ่านการปรับปรุง แก้ไขตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ จนมีคุณภาพที่ยอมรับได้ เพื่อนำไปดำเนินการเก็บข้อมูล จากประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พร้อมทั้งนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวให้กับผู้นำชุมชน เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยชี้แจง

รายละเอียดให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ได้ทราบ เพื่อรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ถูกต้องครบถ้วนทุกฉบับ 2) ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด และเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ชุด คืนภายใน 1 สัปดาห์ 5) เก็บแบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด และตรวจสอบความถูกต้องว่าครบถ้วนสมบูรณ์หรือไม่ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลของแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร แนวคิด และทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อทำการวิจัยให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ชี้แจงให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้ทราบในขั้นตอนต่างๆของการวิจัยในครั้งนี้ได้ทราบ และดำเนินการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์ เพื่อดำเนินการขั้นต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อการท้าวิจัย มีดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ดังนี้

1) การวิเคราะห์ การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำเสนอข้อมูล ในรูปแบบตารางควบคู่การบรรยายผลจากการศึกษาวิจัย

2) การวิเคราะห์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นำเสนอเป็นรูปตาราง พร้อมทั้งคำบรรยายได้ตาราง ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

3) การวิเคราะห์ แนวทางการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

- ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยการสรุปใจความสำคัญของการสัมภาษณ์ และการตีความหมายของการสัมภาษณ์ เพื่อนำเสนอข้อมูลเป็นการพรรณนาวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผลการวิจัย

1) การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผลการวิเคราะห์การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถสรุปดังตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1 การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

227 การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านศรัทธาในระบบประชาธิปไตย	3.07	0.19	ปานกลาง
ด้านเคารพสิทธิของตนเองและเคารพสิทธิของผู้อื่น	3.02	0.67	ปานกลาง
ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง	3.10	0.36	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.04	0.38	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.04$ S.D.=0.38) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ($\bar{X}=3.10$ S.D.=0.36) ด้านศรัทธาในระบบประชาธิปไตย ($\bar{X}=3.07$ S.D.=0.19) และด้านด้านเคารพสิทธิของตนเองและเคารพสิทธิของผู้อื่น ($\bar{X}=3.02$ S.D.=0.67) ตามลำดับ

2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถสรุปดังตาราง ดังนี้

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ลำดับตัวแปรที่ได้รับ การคัดเลือก	B	S.E.	Beta	t	P- value	Collinearity Statistics	
						Tolerance	VIF
ค่าคงที่	.661	.096		6.868	.000	.472	.850
ด้านสถาบันครอบครัว (X_1)	.200	.171	.386	1.171	.242	-.136	.535
ด้านกลุ่มเพื่อนและชุมชน (X_2)	.337	.032	.420	10.650	.000*	.275	.399
ด้านสถาบันการศึกษา (X_3)	.103	.018	.441	5.683	.000*	.067	.138
ด้านสถาบันสื่อมวลชน (X_4)	.067	.025	.178	2.720	.007*	.019	.115
ด้านสถาบันทางการเมือง (X_5)	.047	.170	.090	.274	.784	-.288	.382

$$SE_{est} = \pm .07643 \quad R = .898; R^2 = .806; \text{Adj. } R^2 = .803; F = 271.526; p\text{-value} = 0.01$$

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ด้านกลุ่มเพื่อนและชุมชน (X_2) ด้านสถาบันการศึกษา (X_3) และด้านสถาบันสื่อมวลชน (X_4) ตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวมีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .337 .103. และ .067 ตามลำดับ และปัจจัยที่ไม่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ ด้านสถาบันครอบครัว (X_1) และด้านสถาบันทางการเมือง (X_5) ตัว

แปรอิสระทั้ง 2 ตัวแปรร่วมกันพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ร้อยละ 80.3

3) แนวทางการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถสรุปได้ดังนี้

แนวทางการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า (1) การเข้าร่วมรับฟังปราศรัยทางการเมือง (2) การรับฟังข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (3) การสนทนาประเด็นทางการเมือง (4) การร่วมรณรงค์หาเสียง (5) การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และ (6) การเข้าร่วมชุมนุมทางการเมือง

อภิปรายผล

1. การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.04$ S.D.=0.38) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ($\bar{X}=3.10$ S.D.=0.36) ด้านศรัทธาในระบบประชาธิปไตย ($\bar{X}=3.07$ S.D.=0.19) และด้านด้านเคารพสิทธิของตนเองและเคารพสิทธิของผู้อื่น ($\bar{X}=3.02$ S.D.=0.67) ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องมาจากเยาวชนไทยในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนมากมักจะใส่ใจเรื่องการเรียน การศึกษาเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา ซึ่งต้องมีการติวเพื่อสอบเข้ามหาวิทยาลัย การเรียนพิเศษ จึงอาจเป็นสาเหตุที่ให้มีการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญฐมน หมวกนิม และคณะ (2567) ได้ศึกษาเรื่องการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ผลการวิจัยพบว่า 1. วัฒนธรรมทางการเมืองมีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนมากกว่าสถาบันกล่อมเกลางานการเมือง 2. ปัจจัยที่ส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนที่มี ผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยสมการถดถอยมีอำนาจในการทำนาย คิดเป็น ร้อยละ 37.7 และหลักอิทธิบาท 4 เป็นสิ่งที่ดีต่อการส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่เยาวชนต่อการตื่นตัวทางการเมือง

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ด้านกลุ่มเพื่อนและชุมชน (X_2) ด้านสถาบันการศึกษา (X_3) และด้านสถาบันสื่อมวลชน (X_4) ตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวมีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .337 .103. และ .067 ตามลำดับ และปัจจัยที่ไม่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ ด้านสถาบันครอบครัว (X_1) และด้านสถาบันทางการเมือง (X_5) ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวแปรร่วมกันพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ร้อยละ 80.3 ทั้งนี้เนื่องมาจากสถาบันครอบครัวให้ความใส่ใจในลูกหลาน เพื่อศึกษาเรียนต่อในระดับอุดมศึกษามากกว่าการตื่นตัวทางการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาณัฐพร ขนติโร (รองน้อย) (2563) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ผลการวิจัยพบว่า ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร

ปัญหาประชาชนเปื้อนหนายการเมืองแบบเดิม ๆ ที่ประชาชนต้องการและให้ความสำคัญในแต่ละด้าน มีดังนี้คือ ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร แสดงวิสัยทัศน์ให้ประชาชนเห็นถึงความรู้ความสามารถในการจะแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นในอนาคต นึกถึงฟังได้ ด้านการหาเสียงของผู้สมัคร นักการเมืองต้องเปลี่ยนวิธีการหาเสียง สร้างจุดเด่นให้ประชาชนเชื่อมั่นได้ ด้านพรรคการเมือง พรรคการเมืองควรเห็นประโยชน์ประชาชนเป็นที่ตั้ง ด้านนโยบาย เน้นหนักการแก้ปัญหาเรื่องของการเศรษฐกิจในทุกระดับ ด้านสื่อมวลชน ควรชี้แจงสิ่งที่เปื้อนกลางสร้างความเข้าใจในฐานะสื่อมวลชน ให้ข้อมูลที่เป็นจริง ช่วยประชาชนเปื้อนกระบอกเสียง

3. แนวทางการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า (1) การเข้าร่วมรับฟังปราศรัยทางการเมือง (2) การรับฟังข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (3) การสนทนาประเด็นทางการเมือง (4) การร่วมรณรงค์หาเสียง (5) การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และ (6) การเข้าร่วมชุมนุมทางการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณฐมน หมวกฉิม (2564) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนชาวไทย จากการทบทวนเอกสาร งานวิจัย และทำการวิเคราะห์ จากบทความต่าง ๆ เราสามารถวิเคราะห์ประเด็นที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองได้ 5 ประเด็น ดังต่อไปนี้ คือ 1) การรับฟังข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ 2) การเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรง 3) การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง 4) การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และการออกเสียงประชามติร่างกฎหมายอื่น ๆ ซึ่งมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนโดยตรง 5) การปลูกฝังจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยในสังคมประชาธิปไตย หัวใจสำคัญคือการเปลี่ยนหรือปลูกฝัง ทักษะคติให้เยาวชนและประชาชนเห็นว่าตนเป็นพลเมืองของสังคมไทย

สรุป

การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.04$ S.D.=0.38) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ($\bar{X}=3.10$ S.D.=0.36) ด้านศรัทธาในระบบประชาธิปไตย ($\bar{X}=3.07$ S.D.=0.19) และด้านด้านเคารพสิทธิของตนเองและเคารพสิทธิของผู้อื่น ($\bar{X}=3.02$ S.D.=0.67) ตามลำดับ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ด้านกลุ่มเพื่อนและชุมชน (X_2) ด้านสถาบันการศึกษา (X_3) และด้านสถาบันสื่อมวลชน (X_4) ตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวมีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .337 .103. และ .067 ตามลำดับ

แนวทางการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า (1) การเข้าร่วมรับฟังปราศรัยทางการเมือง (2) การรับฟังข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (3) การสนทนาประเด็นทางการเมือง (4) การร่วมรณรงค์หาเสียง (5) การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และ (6) การเข้าร่วมชุมนุมทางการเมือง

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาเรื่องการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการศึกษาพบว่าการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ในระดับระดับปานกลาง ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1.1 ควรให้เจ้าหน้าที่ศึกษาด้านนโยบาย พรรคการเมือง หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีนโยบายกำกับติดตามการดำเนินงานมีประสิทธิภาพ

1.2 ควรมีแนวทางการอบรม ผ่านสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ติดตามและมีความโปร่งใสในการนำเสนอข้อมูลอย่างตรงไปตรงมาอย่างเป็นรูปธรรม

1.3 ควรสร้างวัฒนธรรมให้กับพรรคการเมืองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีวิธีการหาเสียงการรณรงค์เพื่อทำความเข้าใจกับประชาชน ถึงสิทธิประโยชน์ในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

หากมีการทำการศึกษาก่อนการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยุครัฐธรรมนูญ 2560 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครั้งต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอแนะในการทำการศึกษาดังต่อไปนี้

2.1 ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง วิสัยทัศน์ของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และประสิทธิผลของนโยบายทางการเมืองของพรรคที่ได้รับชัยชนะการเลือกตั้ง

2.2 ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง “ศึกษาเปรียบเทียบนโยบายพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้านตลอดถึงประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายของรัฐบาล และประสิทธิผลของสื่อมวลชนต่อการเมืองไทยอย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2560). การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Window. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดา.

ณัฐมน หมวกฉิม และคณะ. (2567). การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย. วารสารศาสตร์ภาคย์. 16(44), 103-118.

ณัฐมน หมวกฉิม. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนชาวไทย. วารสารศาสตร์ภาคย์. 15(38), 253-265.

พระมหาณัฐพงษ์ ขนธิโร (รองน้อย). (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ. (2566). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 (แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2564). กรุงเทพมหานคร: บริษัท แอคทีฟ พรินท์ จำกัด.

สมปอง รักษาธรรม. (2552). การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในพื้นที่ภาคใต้กับการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในประเทศไทยช่วงพ.ศ. 2549-2552 : ศึกษากรณีเปรียบเทียบนักศึกษาใน

สถาบันอุดมศึกษา 5 จังหวัด ภาคใต้. ปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง. วิทยาลัยสื่อสารการเมือง มหาวิทยาลัยเกริก.

สุเทวี คงคุณ. (2564). การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในการเมืองแบบ ประชาธิปไตย กรณีศึกษา: ตำบลธาตุ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น. บทความวิจัย. วารสารวิชาการ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. 4(3), 67-80.

Sengphairogh, W. (2012). Political Consciousness and the Development of Democratic Political Culture among the Youths in Education Institutes in Bangkok during B.E. 2549-2554. Doctor of Philosophy Program in Political Communication. Political Communication College, Krirk University.

ThaiPublica. (2014). Supreme council peeling: empowering game, inspection and benefit. Retrieved July 5, 2020, from <https://thaipublica.org/2014/04/inside-thai-parliament-3/>.

Yamane, Taro. (1973). Statistics an introductory analysis. New York Harper & Row.